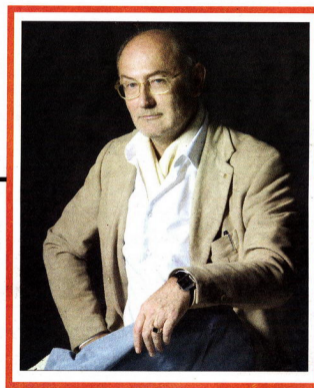


АРХИТЕКТА МУСТАФА МУСИЋ, ДОБИТНИК НАГРАДЕ ЗА ЖИВОТНО ДЕЛО УЛУПУДС

Морам да радим да бих живео

Саво Поповић

Инвеститори су били склони интенцији, а ни сада није много другачије, да за своје паре добију што хоће. Наметали су и стил и израз и врсту архитектуре. У таквом условима архитекта није ништа друго до - служинче



- Људи су тада зидали за сопствене потребе, у складу са сопственим хиром од пара које су успели лако да зараде. Архитектура те дешепије је у огромном броју случајева погубно лоша. Упркос томе, то је време изнедрило и понеки бриљантан објекат. Тако у врх српске

ности, спој врхунских аутора, али и инвеститора који су имали слуха да ангажују те људе и да подрже њихове напредне идеје.

□ **Дакле, и инвеститори су одговорни за урбано лице Београда?**

- Инвеститор форсира и заступа свој интерес. У том периоду инвеститори су били склони - а ни сада није много другачије, да "за своје паре добију оно што хоће". Наметали су и стил и израз и врсту архитектуре. У таквим условима архитекта није био ништа друго до - служинче. То је онда изродило много катастрофалних објеката по граду.

□ **Градио се и без конкурса?**

- Конкурси би допринели бољим резултатима. То је био предмет директне погодбе. Конкурс као вид јавног надметања и фирмисања напредних, нових идеја је најбољи пут до правих решења. Нужан је нарочито кад се ради о младим архитектама који имају шта да понуде. То се, међутим, није дешавало и отуда тако велик број лоших кућа.

□ **Како су људи у меријама способни и стремни да иреализују најпредне идеје?**

- Чак су и жријри на конкурсима често склони да се приклоне решењима која нису иновативна, следећи "осредњашку" линију каква је заправо присутна у средњој Европи.

□ **У Београду су долазили многа познатија имена архитектуре, међу њима и Данијел Либекинг?**

- Неке финансијске групације су успевале да доведу познате светске архитекте, значајна имена. Али, не на начин и не из истих разлога какви су постојали кад су у Београд долазили Алдо Роси, Франко Пурини, Паоло Портогези, Анселми... Они су долазили ради промо-



Васка Милуновић

ције идеја нове архитектуре почетком осамдесетих. Тад су вођене и стручне трибине. Данас је доста другачије. Либекинг је доведен из комерцијалних разлога и, строго узев, његово име је злоупотребљено. Наравно, ником не би злеотало ако би он оставио добро дело иза себе. Али, данас велики архитекта направи скицу, његово биро то разради и он се појави још једанпут на градилишту кад се посао довршава.

НАГРАДА за животно дело УЛУПУДС-а нашем познатом архитекти Мустафи Мусићу као и тачно две десетине рада његовог бироа "Зенит" доказ су да се може опстати и квалитетно стварати и у турбулентним временима која трају колико и Мусићев "Зенит", и упркос карактеристичним "болестима" које су прогнале етику, а афирмисале корупцију, кич...

Поводом изложбе у Музеју примењених уметности кустос тог музеја и аутор изложбе "Паралеле и контрасти српске архитектуре 1980-2005" Љиљана Милетић-Абрамовић истакла је да је Мусић "одолело свим мрачним ситуацијама", да је "остао независан"

Индустрија

- АНОНИМНА архитектура доминира и у европском региону. Мада, Европа има и одличних здања која су на сваки начин посебна, ауторска. А та свакодневна конфекција се гради од материјала и склопова које форсира индустрија грађевинских материјала. Све те куће наликју једна другој. Реч је само о варијацијама на тему. Све се своди на варирање елемената који су попуњени у каталогима грађевинских фирми. Тад се улога архитекте своди више на избор него на креацију. Заправо, креација постаје избор.



Алија Бе

и да има "свој непоколебљиви ауторски став"...

□ **Како остварује самостални умет-**

ник, архитектура у временима несклони култури?

- Архитекта који није интегрисан у

кланове може да опстане једино великим радом и великом посвећеношћу. Резултатима мора да покаже да је способан да изврши готово сваки будући задатак за потенцијалног клијента. То је једина опција.

□ **Али, у савременој светској уметности суверно постоје и разна подмислена?**

- Немам проблема с људима, нарочито не с колегама, поред тога што су моје колеге, многи су и моји пријатељи. Моја професионална каријера није кратка и поодавно више не спадам у младе, па ни у архитекте средње генерације. Ја, као самостални уметник, једноставно морам да стварам, па тако неког великог избора и немам. Морам да радим да бих живео. Има архитеката који имају веће или мање платине,

Утакмица

- ДА БИ Београд боље изгледао изгледао је да се за све битније градске локације, нарочито у ужом центру, расписују јавни конкурси. Тако би се у поштењу утакмици дошло до најбољих решења. То би била шанса и за град, за струку, а нарочито за младе. Ретке су прилике да младе архитекте нешто саопште, али не црпежом него кроз реализовано дело.

што по предузећима, на факултету, по комуналним службама... њима ти хонорари дођу као нека врста депарша. Такви у ствари и кваре тржиште, стремни да спусте цену, нарочито ако је у питању престижан пројекат.

□ **И у кризним временима, у време војничког сиромаштва, блокаде, успели сте да зградите?**

- Баш у том периоду деведесете-двехилјадита у мојој каријери догодила су се три битна објекта и три велике награде. Тенис клуб у Јужном булевару добио је "Борбину" награду, реконструкција ентеријера Клуба XL - награду "Александар Шалетић" и вила "С" на Сењаку награду за архитектуру Компаније "Новости". У тој декади није било много градње, нарочито нису дизајни јавни објекти, као што су школе, болнице... Чак је и постојећи фонд озбиљно запустен и руиниран.

□ **У то време се променио карактер пројекатних задатака и врста инвеститора?**